

Datum 2024-06-16
Diarienummer 2024/0213
Ert diarienummer Ju2024/00970
Handläggare Maria Montefusco

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Biträde åt väljare

Myndigheten för delaktighet (MFD) arbetar med att främja, guida och stödja samhällets aktörer att genomföra sina uppdrag utifrån hela befolkningens behov och förutsättningar. MFD lämnar följande yttrande.

Sammanfattning

Myndigheten för delaktighet tillstyrker promemorians förslag att en röstmottagare alltid ska vara med när en väljare med funktionsnedsättning får hjälp att göra i ordning sin röst. Detta för att säkerställa att gruppröstning eller otillbörlig påverkan inte förekommer.

MFD understryker samtidigt att röstmottagare behöver bättre kunskap om förutsättningar att ge stöd till väljare och att kunna upptäcka gruppröstning eller påverkan när väljaren har en funktionsnedsättning.

MFD anser även att det är viktigt att följa upp den eventuella lagändringen så att förekomst av gruppröstning och otillbörlig påverkan av väljare med funktionsnedsättning kan kartläggas. I dagsläget saknas sådana studier i Sverige.

Myndighetens synpunkter

Fria och hemliga val utgör grundläggande utgångspunkter i valsystemet. Väljare ska kunna rösta självständigt. MFD välkomnar hänvisningen i promemorian till artikel 29 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Enligt konventionen ska personer med funktionsnedsättning garanteras politiska rättigheter och möjlighet att åtnjuta dem på lika villkor som andra.

Röstmottagarens kunskap och förmåga avgör

MFD anser i enlighet med promemorian, att fördelarna med att väljaren som får hjälp alltid har en röstmottagare med tystnadsplikt med bakom valskärmen för att säkerställa att gruppröstning eller otillbörlig påverkan inte förekommer, överväger det negativa faktum i att väljaren behöver röja sin valhemlighet för ytterligare en person. MFD understryker dock vikten av att röstmottagaren har rätt kunskap om funktionsnedsättningar och väljarnas behov av hjälp för att röstmottagaren ska

kunna vara medveten om sin funktion. Det är stor skillnad på om väljarens behov är praktiskt, som att ta och lägga valsedlar i kuvert till väljare som inte ser, eller om väljarens behov är socialt eller kognitivt för att kunna göra ett informerat och självständigt val. Utan denna kunskap är det svårt för röstmottagaren både att hjälpa till som biträde på adekvat sätt men även att upptäcka och bemöta eventuell gruppröstning eller förhindra påverkan när väljaren får hjälp av ytterligare en person.

Uppföljning är viktig

MFD föreslår även att effekter av den eventuella lagändringen följs upp, till exempel genom ett förstärkt incidentrapporteringsystem som väljare med funktionsnedsättning har lätt för att använda. De studier om risk för gruppröstning och påverkan som promemorian hänvisar till, visar inte huruvida det var funktionsnedsättning som förelåg när väljaren fick hjälp, utan en allmän uppfattning om huruvida gruppröstning och påverkan förekommer bakom valskärmen. Erfarenheter hos de väljargrupper med hjälpbehov som är särskilt sårbara för påverkan bör följas upp genom till exempel riktade enkätundersökning eller andra undersökningsmetoder som fungerar utifrån tillgänglighetsbehov.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har generaldirektör Malin Ekman Aldén (beslutande), avdelningschef Pernilla Börjesson och utredare Maria Montefusco (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

[elektroniskt underskriven]

Malin Ekman Aldén

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	Malin Ekman Aldén
TITEL, ORGANISATION:	Generaldirektör, Myndigheten för delaktighet
TID:	2024-08-21 11:17:00 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	E-post (malin.ekman-alden@mfd.se)
IDENTIFIKATIONS-ID:	33ed9a76138344388f1fb91eb95c6272

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2024-08-21 11:17:05 +02:00
Ref: 148511SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)